

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas



STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA



Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Moklso ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAINORAVIČIENĖ



VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

INFEKINIŲ LIGŲ GRUPĖ

POŽIŪRIS Į DALYVAVIMĄ COVID–19 VAKCINŲ KLINIKINIUOSE TYRIMUOSE – MEDICINOS IR KITŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALYBIŲ STUDENTŲ INTERNETINĖS APKLAUSOS REZULTATAI

Darbo autorius. Augustina MOZERYTĖ, IV kursas.

Darbo vadovė. Prof. dr. Ligita JANČORIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Infekcinių ligų ir dermatovenerologijos klinika.

Darbo tikslas. Įvertinti medicinos ir paramedicinos studentų, kaip būsimų sveikatos priežiūros darbuotojų, norą dalyvauti vakcinų tyrimuose įvairiose Europos šalyse.

Darbo metodika. Skerspjuvio internetinio tyrimo klausimynas 2023 m. birželio-lapkričio mėn. per VACCELERATE Europos nacionalinių koordinatorių tinklą buvo išplatintas 11-oje Europos šalių. Standartizuotas klausimynas buvo panaudotas įvertinti ir analizuoti studentų požiūrį į vakcinas nuo COVID–19 ir kitų ligų, kurių galima išvengti skiepijantis. Apklausos dalyviai atsakė į klausimus apie sociodemografinę padėtį, sveikatos būklę, turimą patirtį, susijusią su klinikiniais vakcinų tyrimais, bei požiūrį į vakcinų klinikinius tyrimus. Statistinė analizė atlikta R programa (4.3.1 versija su Rcmdr paketu) ir „Microsoft Excel“ programomis.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 1381 studentas. Dauguma apklausoje dalyvavusių studentų buvo iš Vokietijos (384/27.81 proc.), Italijos (189/13.69 proc.) ir Kipro (172/12.46 proc.). Į anketos klausimus atsakė 40 sveikatos priežiūros specialybių (medicinos, psichologijos, slaugos, odontologijos ir kitų) studentų iš Lietuvos. Vidutinis respondentų amžius buvo 24 metai, Lietuvos studentų – 22 metai. Moterys sudarė 68.82 proc., Lietuvos respondentų – 85 proc.. Iš 1381 respondento 95.87 proc. nurodė, kad jų sveikata yra „gera“, tokį patį atsakymą nurodė 62 proc. studentų iš Lietuvos. Medicinos studentai sudarė 70.5 proc. apklaustųjų, slaugos studentai – 11.7 proc., psichologijos studentai – 3.75 proc.. Aktyviausiai Lietuvoje klausimyną pildė medicinos studentai – 65 proc.

Į skiepijimą nuo COVID–19 infekcijos 75.9 proc. apklaustųjų Europoje išreiškė teigiamą požiūrį, 22.5 proc. – neutralų arba neigiamą, o 0.51 proc. nenurodė savo pozicijos. Lietuvoje 90 proc. respondentų nurodė pozityvų požiūrį į skiepijimą COVID–19 vakcina. Didelė dalis studentų tiek Europoje, tiek Lietuvoje buvo pasiskiepiję nuo COVID–19 infekcijos pilna vakcinos schema. Teigiamą požiūrį į vakcinaciją išreiškė 93.6 proc. studentų, besimokančių Šiaurės ES šalyse, ir 81.05 proc. studentų, besimo-

kančių Pietų ES šalyse. Paklausus 1381 studento, ar pasikeitė jų požiūris į skiepus po COVID–19 pandemijos, 71.2 proc. atsakė, kad jų požiūris nepasikeitė, beveik 18 proc. nurodė, kad jų požiūris pasikeitė, 10.07 proc. nebuvo tikri, o 0.72 proc. nenorėjo atskleisti savo pozicijos. Paklausus, ar respondentai anksčiau dalyvavo kokiuose nors tyrimuose, 83.1 proc. atsakė “ne”, 16 proc. atsakė “taip”. Vakcinų tyrimuose dalyvavo tik 3.05 proc., o COVID–19 vakcinų tyrimuose – 2.82 proc. respondentų. Į klausimą, ar dalyvautų būsimuose (ne COVID–19) vakcinų tyrimuose, dažniausias atsakymas buvo “nesu tikras” (38.8 proc.), “taip” (32.8 proc.) ir “ne” (28.2 proc.).

Iš visų tyrime dalyvavusių studentų 31 proc. norėtų dalyvauti vakcinų klinikiniuose tyrimuose, tačiau juos labiausiai atgraso nerimas dėl saugumo ir galimo šalutinio poveikio. Be to, 44 proc. respondentų išreiškė norą suprasti galimą dalyvavimo klinikiniuose vakcinų tyrimuose riziką. 90 proc. respondentų iš Lietuvos nurodė pozityvų požiūrį į skiepijimą, pusė šių studentų nurodė pozityvų požiūrį būtent į skiepijimą COVID–19 vakcina. Pagrindinė priežastis, kodėl respondentai nenorėtų dalyvauti COVID–19 vakcinų tyrimuose ateityje, yra nuogąstavimas dėl galimo šalutinio poveikio. Studentus dalyvauti tokiuose tyrimuose motyvuotų šalutinio poveikio rizikos žinojimas ir atlygis už dalyvavimą tyrime bei garantijos dėl dalyvių saugumo užtikrinimo. Respondentai taip pat išreiškė savo nuomonę apie dalyvavimą vakcinų, nesusijusių su COVID–19 infekcija (pvz.: maliarijos, tuberkuliozės, ŽPV), klinikiniuose tyrimuose. Studentai ateityje tokio pobūdžio klinikiniuose tyrimuose nenorėtų dalyvauti, nes nerimauja dėl galimo šalutinio poveikio ir nenori būti tyrimo (eksperimento) objektais. Apklausa parodė, jog Lietuvoje medicinos studentai į vakcinų tyrimus žiūri palankiai. Daugelis apklaustųjų nebuvo tikri, ar norėtų dalyvauti tiriamųjų vakcinų (COVID–19 ar kitų) tyrimuose. Tokio tipo tyrimuose dalyvauti motyvuotų saugumo užtikrinimas, galimų šalutinių poveikių ir rizikos žinojimas bei atlygis už dalyvavimą.

Išvados. Tyrimo rezultatai patvirtino, kad reikia šviesti medicinos studentus dar studijų metu, siekiant padidinti sveikatos priežiūros darbuotojų pasitikėjimą vakcinų tyrimais. Tyrimo rezultatai suteikė vertingų įžvalgų apie motyvus ir kliūtis, su kuriomis susiduria medicinos ir kitų sveikatos priežiūros specialybių studentai, norėdami dalyvauti klinikiniuose tyrimuose. Taip pat parodo, jog svarbu tobulinti švietimo programas bei puoselėti visuomenės sveikatos iniciatyvas, jog ateityje padidėtų pasitikėjimas vakcinomis ir formuotųsi pozityvus požiūris į dalyvavimą vakcinų tyrimuose.

Raktažodžiai. COVID–19; skiepijimas; vakcinų tyrimai; abejonės dėl vakcinų, sveikatos priežiūros specialybių studentai; motyvacija; komunikacija sveikatos klausimais.